[2022] 18 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 28

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰੋਹਤਕ

ਬਨਾਮ

ਮੇਰੀਨੇ ਪੈਨਲ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਲਿਮਟਿਡ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6891)

ਦਸੰਬਰ 05, 2022

[ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 – ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) – ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਨਿਯਮ, 2000 - ਆਰ.ਆਰ. 9, 11- ਕਸਟਮਜ਼, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਮ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ - ਇਹ 01.07.2002 ਦੇ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਹੈ - ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 12 ਵਿੱਚ ਆਰ.11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਆਰ.9 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ - 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 12 ਸੀਈਏ ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਆਰ.9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਮ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੀਮਤ ਹੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਥੇ ਹੈ, ਉਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਖਰੀਦਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਇਹ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਟੈਕਸ / ਕਰਾਧਾਨ -ਆਯੋਜਿਤ: ਕਰਾਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਰੁਖ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਰਾਜਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਮਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 – ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ), (ਬੀ) – ਆਯੋਜਿਤ: ਸੀ.ਈ.ਏ. ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ 'ਮੁੱਲ' ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ 'ਆਮ ਕੀਮਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ', ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ 'ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ' ਹੈ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਪਲਬਧ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ ਕਿ ਐੱਸ .4(1)(ਬੀ) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ - ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ – ਆਯੋਜਿਤ: ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੀਮਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਣਨਾਵਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮਾਲੀਆ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ - ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ, ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਆਰ / ਡਬਲਯੂ ਆਰ 11, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ "ਆਮ ਕੀਮਤ" ਅਤੇ "ਮੁੱਲ" ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਧੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ਇਹ ਇਹ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਏ. ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਵੀ.ਆਰ. - ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 - ਸ.4 (1) - ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਆਬਕਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਨਿਯਮ, 2000 - ਆਰ.11 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ, 1944-ਧਾਰਾ 4 (1)-ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਮੁੱਲਾਂਕਣ (ਐਕਸਿਸੇਬਲ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ) ਨਿਯਮ, 2000-ਆਰ ਆਰ 9, 11

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੋਲਪੁਰ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਮੇਲਟਿੰਗ ਐਂਡ ਵਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ **(2008) 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2008] 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 653-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ।**

ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ **(1999) 7 ਐਸਸੀਸੀ 84;** *ਰਾਨਾਡੇ ਸੂਖਮ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕੁਲੈਕਟਰ* **(1996) 10 ਐਸਸੀਸੀ 387: [1996] 5 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 755;** *ਕਲਿਆਣੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਉਦਯੋਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ* **(2004) 6 ਐਸਸੀਸੀ 719;** *ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਐਫਆਈਏਟੀ ਇੰਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2012) 9 ਐਸਸੀਸੀ 332: [2012] 12 ਐਸਸੀਆਰ 975;** *ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਜ਼ੈਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ* **(2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 556;** *ਐਸ.ਏ.ਸੀ.ਆਈ. ਅਲਾਈਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੇਰਠ* **(2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 159: [2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 881 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਵਾਮਾਲ ਵਾਟਰ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ. **2003 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਈਜੀਏਟੀ 119;** *ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ, ਸੂਰਤ* **2009 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਐਸਟੀਏਟੀ 3384;** *ਜੇ.ਕੇ. ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ* **[1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 481;** *ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਲੈਕਟਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਿਊਮਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ* **(2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 234;** *ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਵਡੋਦਰਾ ਬਨਾਮ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼* **(2002) 2 ਐਸਸੀਸੀ 127;** *ਸਹਾਇਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਛੋਟਾਂ) ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ* **2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1461 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 481	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**
(2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 234	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**
(1999) 7 ਐਸਸੀਸੀ 84	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 17**
[1996] 5 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 755	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 18**
(2002) 2 ਐਸਸੀਸੀ 127	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 20**
(2004) 6 ਐਸਸੀਸੀ 719	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ 653	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 22**
[2012] 12 ਐਸਸੀਆਰ 975	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 29**
(2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 556	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 30**
[2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 881	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 31**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6891

ਕਸਟਮਜ਼, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 30.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ ਈ/50664/2015 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਐੱਮ. ਕੇ. ਮਾਰੋਰੀਆ, ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਸਮਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਸੇਨਜੀਤ ਮਹਾਪਾਤਰਾ, ਨਮਨ ਟੰਡਨ, ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ।

ਐੱਸ. ਸੁਨੀਲ, ਜਗਦੀਸ਼ ਐੱਨ., ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਸੰਨੀ ਸਚਿਨ ਰਾਵਤ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਕਸਟਮਜ਼, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ("ਸੀਈਐਸਏਟੀ") ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 30.11.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਈ.ਐਸ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ।

ਏ. <u>ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ</u>

2. ਨਿਰਧਾਰਕ ਸਜਾਵਟੀ ਲੈਮੀਨੇਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਮੁੱਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2009-10 ਅਤੇ 2010-11 ਲਈ ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਡਿਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ "ਮੈਰੀਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ" ਨਾਮਕ ਦੋ 'ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ' ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ("ਐਮ ਆਈ ਐਲ ") ਅਤੇ "ਮੈਰੀਨੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ" ("ਐਮਐਸਐਲ"), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 19441 ("ਸੀਈਏ") ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (3) (ਬੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

---

[1] ਸੈਕਸ਼ਨ 4. ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ –

(3) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, -

(ਏ) "ਨਿਰਧਾਰਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਬਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

ਟਰੇਡ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸਜ਼ ਐਕਟ, 1969.2 ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਮਆਈਐਲ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ 74.65% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਐਮਆਈਐਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਐਮਐਸਐਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਕ ਦਾ ਇਸਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ / ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਕਲੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ

4. ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੁਆਰਾ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

ਸੈਕਸ਼ਨ 4. ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ –

(1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਬਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹਟਾਉਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ

(ਏ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇ;

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਮੁੱਲ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ "ਸੰਬੰਧਿਤ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ

(i) ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਉੱਦਮ ਹਨ;

...

ਵਿਆਖਿਆ - ...

2 2. **ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ -** ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, -

(ਜੀ) "ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਉੱਦਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਦਮ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ: -

...

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ - ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ-ਕਮ-ਡਿਊਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਧਨ ਮੁੱਲ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੀਮਤ-ਕਮ-ਡਿਊਟੀ, ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਬੀ) ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਨਿਯਮ, 2000 ("ਸੀਈਵੀਆਰ") ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਮਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਈਵੀਆਰ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 9 11 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

<u>ਨਿਯਮ 4.</u>

ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਈ ਵੇਚੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

<u>ਨਿਯਮ 9.</u>

ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii), (iii) ਜਾਂ (iv) ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਮਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਆਮ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ); ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ (ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਜੋ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚਦਾ ਪਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਖਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਲ ਨਿਯਮ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

<u>ਨਿਯਮ 10.</u>

ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ-ਜੁੜੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ: -

(ਏ) ਜੇ ਉੱਦਮ ਇੰਨੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਜਾਂ (iii) ਜਾਂ (iv) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇੱਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ

ਵਿਆਖਿਆ - ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ" ਅਤੇ "ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ" ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 (1956 ਦਾ 1) ਵਿੱਚ ਹਨ।

(ਏ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

<u>ਨਿਯਮ 11.</u>

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਕੱਢੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 9 ਅਤੇ 10 ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬੈਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕੋ ਇਕ ਬਚਿਆ ਵਿਕਲਪ ਨਿਯਮ 11 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ. ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ "ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ" ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਲੋੜ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

8. ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 11 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ***ਐਕਵਾਮਾਲ ਵਾਟਰ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ*** [3] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਈਐਸਏਟੀ, ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ 4 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਚਿਤ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋਵਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਘੱਟ ਮੁੱਲ 24,14,05,257 ਰੁਪਏ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ 3,15,13,343 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 11ਏ (1) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

9. ਨਿਰਧਾਰਕ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ

---

[3] 2003 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਈਜੀਏਟੀ 119

[4] 2006 (193) ਈਐਲਟੀ ਏ 197 (ਐਸਸੀ)

[5] **ਸੈਕਸ਼ਨ 11ਏ ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ –**

(1) ਜਿੱਥੇ ਆਬਕਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

(ਏ) ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਸ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ

ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖੁਦ 01.07.20026 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਨੰਬਰ	ਸਵਾਲ	ਜਵਾਬ
...	...	...
12.	ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?	ਅਜਿਹੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਕੈਸ਼ਨ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਿਯਮ 9 (ਜਾਂ 10) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ 11 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 9 ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਲ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਇੰਨਾ ਘੱਟ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ;

(ਏ) ਡਿਊਟੀ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(i) ਅਜਿਹੇ ਕਰਤੱਵ ਬਾਰੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ; ਜਾਂ

(ii) ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਊਟੀ, ਧਾਰਾ 11ਏਏ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ।

...

(4) ਜਿੱਥੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਾਰਟਲਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ,

(ਏ) ਧੋਖਾਧੜੀ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਮਿਲੀਭੁਗਤ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ; ਜਾਂ

(ਈ) ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਧਾਰਾ 11ਏਏ ਏ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸਮੇਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ। 6ਨੰਬਰ 643/34/2002- ਸੀਐਕਸ

10. ਨਿਰਧਾਰਕ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਸ ਸਰਕੂਲਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ, ***ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ, ਸੂਰਤ***[7] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 12 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ।

11. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ***ਐਕਵਾਮਾਲ ਵਾਟਰ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਆਖਰਕਾਰ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2,34,42,050 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸੀ.ਈ.ਐਸ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

i) ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਬੀ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ;

ii) 01.07.2002 ਦੇ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ

[7] 2009 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ 3384

ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਾਵ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਜਾਂ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 11 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਓ;

iii) ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਐਕਵਾਮਾਲ ਵਾਟਰ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ;

iv) ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ;

v) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗਲਤ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲੀਆ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਬੀ. <u>ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ</u>

13. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ: -

i) ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ii) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਯਮ 9, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

iii) ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ। ***ਜੇ.ਕੇ. ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ***[8] ***ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਲੈਕਟਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਿਊਮਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ***[9] ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ;

(iv) ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

v) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀਈਵੀਆਰ ਦਾ ਨਿਯਮ 9 ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

14. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਸੁਨੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸੀਈਐਸਟੀਏਟੀ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

i) 01.07.2002 ਦਾ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਜਾਂ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ;

ii) ਸਰਕੂਲਰ ਮਾਲੀਆ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

iii) ਸਰਕੂਲਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਕਲਪਕ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੈ

---

[8] (1969) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 481

[9] (2003) 9 ਐਸਸੀਸੀ 234

ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

v) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੀਈਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਸੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਸੀ.1. ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

15. ਪਹਿਲੀ ਝਲਕ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੀ.ਈ.ਵੀ.ਆਰ. ਦੇ ਗਲਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਈ.ਐਸ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰਕ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਈ.ਵੀ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ.ਬੀ.ਈ.ਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ।

16. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਗਲਤ ਸਰੋਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਈਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 37ਬੀ.10 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

---

[10] **ਧਾਰਾ 37 ਬੀ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ –**

ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1963 (1963 ਦਾ 54) ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਬੋਰਡ, ਜੇ ਉਹ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼, ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ***ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼***[11] ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> ***4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 ਦੀ ਧਾਰਾ 37-ਬੀ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37-ਬੀ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।***

18. ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਈਏ ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤਰਕ ਬਾਰੇ ***ਰਾਨਾਡੇ ਮਾਈਕਰੋਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟਸ ਅਤੇ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕੁਲੈਕਟਰ***[12] ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

> ***"15. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 37ਬੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 21 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।***

ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

[11] (1999) 7 ਐਸਸੀਸੀ 84

[12] (1996) 10 ਐਸਸੀਸੀ 387

ਸੂਖਮ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਸਿਰਫ "ਹੋਰ ਖਾਦਾਂ" ਵਜੋਂ 31.05 ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਜੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਚਾਲੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਲੀਆ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਅਸੀਂ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਐਮਕੇ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੋਰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਕਸਾਰ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਤਪਾਦ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਮਾਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਹਾਰ ਨਾਲੋਂ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 01.07.2002 ਦਾ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਮਾਲੀਆ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਨਾਡੇ ਮਾਈਕਰੋਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਰੁਖ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਰਾਜਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਮਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ. ਕਰਾਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ।

ਸੀ.2. <u>ਇੱਕ ਚੱਕਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ</u>

20. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ। ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ***ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ, ਵਡੋਦਰਾ ਬਨਾਮ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼***[13] ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀਈਏ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ "... ***ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ("ਉਚਿਤ") 'ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਹਨ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਮਾਲੀਆ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ।***

21. ***ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ (ਸੁਪਰਾ)*** ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਹਿਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ***ਕਲਿਆਣੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ***[14] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

> ***6. ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 (ਐਸਸੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 11) ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਵਰਿਆਵਾ, ਜੇ.) ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਕਾਰਨ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ***

[13] (2002) 2 ਐਸਸੀਸੀ 127

[14] (2004) 6 ਐਸਸੀਸੀ 719

ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਾਲੀਆ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਮਾਲੀਆ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ/ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਧੀਰੇਨ ਕੈਮੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਦਾ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ***ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੋਲਪੁਰ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਮੈਲਟਿੰਗ ਐਂਡ ਵਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਝਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"7. ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕੂਲਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

---

[15] (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ/ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਲਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

23. ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੀ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, *ਸਹਾਇਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਛੋਟਾਂ) ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ*[16] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਰਤਨ ਮੈਲਟਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਸਮੇਤ ਪਿਛਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

"131. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ਼ਵਜੀ ਰਵਜੀ, ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਤਨ ਮੈਲਟਿੰਗ ਐਂਡ ਵਾਇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਨੀਤ ਲਾਲ ਝਾਵੇਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਸਰਕੂਲਰ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਸਮਝ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮੁੱਲ ਹੈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਹ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਡਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[16] 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1461

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਗਲਤ ਸਨ, ਅਜਿਹੀ ਨੁਕਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

25. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਗਲਤ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਖੁਦ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਈਵੀਆਰ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਨਿਯਮ 11 ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

26. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਵਾਧੂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੇਗਾ। ਜੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਟੈਕਸਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਲੀਆ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੀ.3. *<u>ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵਿਧੀ</u>*

27. ਰਤਨ ਮੈਲਟਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਕੂਲਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 01.07.2002 ਦਾ ਸੀਬੀਈਸੀ ਸਰਕੂਲਰ ਸੀਈਏ ਜਾਂ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 4, 9 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਕੇਸ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਨਿਰਧਾਰਕ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਟਾਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਨਿਯਮ 9 ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਅਤੇ 11 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਾਂਗੇ. ਸਾਡੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਅੰਗ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ 11 ਸਿਰਫ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਭਾਗ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਭਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

29. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ "ਮੁੱਲ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ***ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਐਫਆਈਏਟੀ ਇੰਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ***[17] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ

> **"41. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਵਿਚ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਮੁੱਲ' ਨੂੰ 'ਆਮ ਕੀਮਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਥੋਕ ਵਪਾਰ' ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਖਰੀਦਦਾਰ 'ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ 'ਕੀਮਤ' ਵਿਕਰੀ ਲਈ 'ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਮੁੱਲ', 'ਆਮ ਕੀਮਤ', 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ' ਅਤੇ 'ਇਕੱਲੇ ਵਿਚਾਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ**
>
> **42. ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਮੁੱਲ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਮ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਉਹ ਕੀਮਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਥੋਕ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ**

[17] (2012) 9 ਐਸਸੀਸੀ 332

ਕੀਮਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ. ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ. ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

43. ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੀ 'ਆਮ ਕੀਮਤ' ਨੂੰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਆਮ ਕੀਮਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

30. ***ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਜ਼ੇਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ*** 18 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ, "ਆਮ ਕੀਮਤ" ਅਤੇ 'ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ' ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> ***"6. ਧਾਰਾ 4 (4) (ਸੀ) "ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 4 (4) (ਸੀ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਇਹ ਕਿ "ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਆਮ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਆਮ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।***

31. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ***ਜ਼ੈਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ)*** ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਮਆਈਐਲ ਅਤੇ ਐਮਐਸਐਲ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਐ***ਸ.ਏ.ਸੀ.ਆਈ. ਅਲਾਈਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੇਰਠ***[19] ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਸਮਾਨ ਸਨ

---

[18] (2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 556

[19] (2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 159

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ 'ਸੁਤੰਤਰ' ਅਤੇ 'ਸੰਬੰਧਿਤ' ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਉਹ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> *19. ... ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦਾ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੱਢ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਮ ਕੀਮਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਲਗਭਗ 35% ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਥਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥੋਕ ਕੀਮਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਥੋਕ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦਾ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰਾਂ ਲਈ ਆਮ ਕੀਮਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਡੇਟ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ*

...

24-25. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਡੇਟ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਡੇਟ ਦਾ ਡਿਪੂ 1976 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 1990 ਵਿੱਚ ਸਿੰਡੇਟ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਿੰਡੇਟ ਦੇ ਡੀਲਰਾਂ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿੰਡੇਟ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

32. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਸ.ਏ.ਸੀ.ਆਈ. ***ਅਲਾਈਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ (ਸੁਪਰਾ)*** ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ।

33. ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਜੋ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ 'ਮੁੱਲ' ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ. ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ 'ਆਮ ਕੀਮਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ' ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ 'ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚਾਰ' ਹੈ. ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਬੀ) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

34. ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਯਮ 9 ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 11 ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਬੀ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਐਮਆਈਐਲ ਅਤੇ ਐਮਐਸਐਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

35. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੀਮਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਣਨਾਵਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮਾਲੀਆ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ, ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ "ਆਮ ਕੀਮਤ" ਅਤੇ "ਮੁੱਲ" ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਧੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ. ਇਹ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਏ. ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਵੀ.ਆਰ. ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

36. ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਮ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ. ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 12 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

37. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 12 ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀਈਏ ਜਾਂ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਕੇਸ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਬਾਕੀ ਪਹਿਲੂ ਸੀਈਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤੱਥ ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀਆ ਖੁਦ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਅਰਥਾਤ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਡੀ. <u>ਸਿੱਟਾ</u>

39. ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 12 ਸੀਈਏ ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਈਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) (ਏ) ਅਤੇ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਈਵੀਆਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

40. ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਕੀਮਤ ਜਿੱਥੇ ਕੀਮਤ ਹੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਥੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਖਰੀਦਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ,

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ 01.07.2002 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

41. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

42. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਸਹਾਇਤਾ: ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016